

De vaste commissie voor Financiën heeft op 12 juli 2018 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over zijn brief van 25 juni 2018 houdende de kabinetsappreciatie van het Commissievoorstel voor de EU-begroting voor 2019 en een toelichting op de derde en vierde aanvulling van de EU-begroting 2018 in verband met respectievelijk de inpassing van de Facility for Refugees in Turkey (FRIT) en de mobilisatie van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie (EUSF) (Kamerstuk 21 501-03, nr. 119).

De voorzitter van de commissie,
Anne Mulder

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Zuilen

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister van Financiën van 25 juni 2018. Deze leden ondersteunen de lijn van het kabinet om te streven naar een Europese begroting die investeert in economische groei en werkgelegenheid, met daarnaast genoeg aandacht voor veiligheid en migratie.

De leden van de VVD-fractie hebben nog een aantal vragen naar aanleiding van de brief. Kan de Minister aangeven in hoeverre er evaluaties of effectmetingen plaatsvinden voor uitgavenposten uit de Europese begroting? Hoe wordt bepaald of uitgaven aan economische groei en werkgelegenheid ook doelmatig en/of doeltreffend zijn?

Kan de Minister een overzicht geven van de uitgaven aan werkgelegenheid, migratie en veiligheid in alle jaren van het huidige Meerjarig Financieel Kader (MFK) in procenten van de totale begroting? Kan de Minister al in enige mate en op grote lijnen ingaan op de verdeling van deze posten in het voorgestelde nieuwe MFK?

De voornoemde leden vragen of tabel 1 uit de bijlage van de brief van de Minister ook beschikbaar is voor alle jaren van het MFK.

De leden van de VVD-fractie constateren een toename op een aantal terreinen. Blijft de begroting als geheel wel binnen de afgesproken kaders? Zo nee, wat kan er gedaan worden om dat alsnog te realiseren?

De Europese Commissie houdt er in het begrotingsvoorstel rekening mee dat de herziening van de Dublinovereenkomst in 2018 wordt afgerond. Zodoende zijn de financiële implicaties hiervan meegenomen in het budget van het Asiel, Migratie en Integratiefonds voor 2019. De leden van de VVD-fractie vragen wat de financiële implicaties zijn en bij wie en wanneer deze implicaties zullen neerslaan, als de herziening van de Dublinovereenkomst niet dit jaar wordt afgerond.

Tot slot stelt de Europese Commissie voor om de pre-toetredingssteun aan Turkije te korten met ruim 250 miljoen euro in 2019, wat budget vrijmaakt dat kan worden toegevoegd aan de pre-toetredingssteun voor de Westelijke Balkanlanden. De aan het woord zijnde leden vragen wat de mening is van de Minister over het voorstel dat deze gelden gebruikt gaan worden voor het ophogen van de steun aan de Westelijke Balkanlanden. Waarom worden deze gelden niet gereserveerd om ze uiteindelijk ten goede te laten komen van de lidstaten?

De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd of de Minister kan aangeven wat de reden is van achterblijvende declaraties voor de cohesiemiddelen. Is er een manier te bedenken om lidstaten aan te moedigen sneller te declareren? Dit verbetert de voorspelbaarheid van de uitgaven van de Europese begroting. Zijn er ook andere redenen waarom de betalingen bij cohesiebeleid achterblijven bij de verplichtingen? Zo ja, welke redenen zijn dat?

De leden van de VVD-fractie steunen het kabinet in de opvatting dat er meer ruimte dient te zijn in de begroting voor onvoorziene omstandigheden. Kan de Minister aangeven welke landen de Nederlandse inzet op dit punt ondersteunen?

Voorts hebben de leden nog enkele vragen bij de inzet van speciale instrumenten in 2019. Is de omvang van deze instrumenten vergelijkbaar met andere jaren of is dit helemaal nieuw? Is de noodhulpreserve bedoeld voor kosten rondom migratie en opvang in de regio? Zo nee, voor welke andere doeleinden is deze reserve bestemd?

De leden van de VVD-fractie steunen tevens het standpunt van het kabinet dat het niet gepast is vooruit te lopen op de politieke besluitvorming over de financiering van de EU-faciliteit voor vluchtelingen in Turkije (FRIT). Kan de Minister aangeven wat zijn verwachting is over dit proces? Wordt dit proces toch voortgezet, ook zonder politieke besluitvorming?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister van Financiën over het voorstel inzake de Europese begroting voor 2019. Deze leden brengen het volgende naar voren.

Allereerst ontvangen de leden van de PVV-fractie graag een overzicht van de omvang van de Europese begroting sinds 1993. Kan de Minister tevens per jaar aangeven hoeveel Nederland hieraan heeft bijgedragen?

De aan het woord zijnde leden willen graag weten wat de omvang zal zijn van het Europees Fonds voor Strategische Investerings (EFSI) in 2019. Met welk bedrag neemt de omvang af in 2018? Kan de Minister tevens aangeven met hoeveel euro dit fonds reeds is gevuld?

Voorts willen de leden van de PVV-fractie weten wat de omvang van de Europese Structuur en Investeringsfondsen (ESI-fondsen) in 2019 zal zijn. Kan de Minister dit per fonds aangeven en daarbij tevens specificeren hoeveel er is gereserveerd voor Nederland?

De leden van de PVV-fractie merken op dat de resterende marge onder het betalingsplafond in 2019 dusdanig omvangrijk is, dat deze aanleiding geeft om de raming van de Nederlandse afdracht voor 2019 neerwaarts aan te passen. Deze leden willen weten met welk bedrag de Nederlandse afdracht als gevolg hiervan voor 2019 zal worden bijgesteld. Hoeveel zal de afdracht aan de EU als gevolg hiervan in 2019 bedragen?

Tevens merken de leden van de PVV-fractie op dat deze vertragingen in latere jaren tot betalingen zullen leiden. Dit zet in eerste instantie druk op het betalingsplafond in 2020 of het kan leiden tot verdringing van betalingen in de eerste jaren van het volgende MFK. Deze leden willen weten met welk bedrag de Nederlandse afdracht aan de EU na 2020 als gevolg hiervan zal toenemen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister van Financiën. Deze leden merken allereerst op dat een ontwerp-begroting van 168 miljard euro op vier kantjes buitengewoon summier is. Het is onmogelijk om op basis van de twee stukken die aan de Kamer zijn gestuurd de begroting te controleren of de begroting vast te stellen. De leden van de CDA-fractie verzoeken het kabinet dus ook gewoon de onderliggende begrotingsstukken aan de Kamer te doen toekomen, zodat de leden die fatsoenlijk kunnen bestuderen alvorens zij hoeven in te stemmen met toch een groot bedrag. Is het kabinet bereid deze informatie te verschaffen en de Kamer daarop te laten reageren voordat zij met welk voorstel dan ook instemt?

De uitgaven aan migratie en veiligheid nemen in 2019 met 9,8% toe ten opzichte van de uitgaven daaraan in 2018. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister waar dit geld precies aan wordt uitgegeven. In hoeverre wordt dit al besteed aan de migratieafspraken van de afgelopen Europese top? Hoeveel middelen zijn gereserveerd voor de oprichting van migratiecentra of ontschepingsplatformen, zo vragen de leden van de CDA fractie.

De Europese Commissie stelt voor om de pre-accessiesteun aan Turkije in 2019 met 250 miljoen euro te korten. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister hoeveel er dan nog overblijft en dus aan Turkije wordt overgemaakt. Zij willen een precies overzicht aan wie het geld wordt overgemaakt en is overgemaakt in 2017 en 2018. Kan het kabinet voor de onderdelen rechtstaat, politie, gevangenis heel precies, tot op de euro nauwkeurig, aangeven waaraan geld is uitgegeven in 2017 en in 2018 tot nu toe? Dit vrijgemaakte geld zal worden toegevoegd aan de pre-accessiesteun aan Westelijke Balkanlanden. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister aan welke landen precies dit bedrag wordt toebedeeld en hoeveel waaraan wordt uitgegeven.

Voor Syrië, Jordanië en Libanon wordt 560 miljoen euro uitgetrokken. Bij de conferentie in april blijken er ook forse bedragen op andere manieren te zijn toegezegd. Zo zegde Nederland 300 miljoen euro toe voor 2019 en 2020. Aan wie is dat geld toegezegd en met welk doel? De Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) en de Europese Investeringsbank (EIB) zegden samen 12 miljard euro aan leningen toe voor de regio. Wie ontvangen die leningen, zo vragen de leden van de CDA-fractie, en hoe is de terugbetaling van die op het eerste gezicht risicovolle leningen gegarandeerd?

Het verhogen van het betalingsplafond heeft zich nog niet gematerialiseerd. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister wat dat betekent voor de begroting in de laatste jaren van dit MFK. Gezien de ruimte onder het betalingsplafond heeft het kabinet besloten de afdracht neerwaarts aan te passen voor 2019. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister of daarmee een toezegging gedaan kan worden dat er geen naheffing in 2019 verwacht zal worden.

De «reste à liquider» (RAL) neemt toe. Hoe groot is de RAL op de Europese begroting en welke maatregelen worden de komende jaren genomen om juist die RAL naar beneden te krijgen? Het is toch zeer ongezond om een forse RAL te hebben als EU?

Er dient nog politieke besluitvorming plaats te vinden alvorens besloten wordt hoe de tweede tranche van FRIT te financieren. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister of in het proces van deze politieke besluitvorming ook nog voorwaarden gesteld kunnen worden aan de precieze uitgaven binnen het FRIT en of er een deadline is voor het behalen van dit politieke akkoord. Daarnaast vragen deze leden hoeveel Nederland zal gaan bijdragen aan de tweede tranche van FRIT. Kan het kabinet heel precies aangeven hoe de financiering van de FRIT er nu uitziet en wat de nationale bijdrage van Nederland is aan elk van de tranches?

2019 is het jaar dat de Britten uit de EU treden – volgens de huidige planning althans. In de brief van de Minister wordt de Brexit niet genoemd. De leden van de CDA-fractie vragen de Minister of op enige manier rekening wordt gehouden met de Brexit in het Europese begrotingsjaar 2019. Daarnaast vragen deze leden of er binnen de EU-begroting voor 2019 ruimte is voor Ierland, Nederland, maar ook voor andere lidstaten, om geld te onttrekken ten behoeve van financiering van

maatregelen die genomen worden als gevolg van de Brexit, zoals het uitbreiden van douaneposten en parkeerplaatsen of het aanleggen van digitale infrastructuur.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de Europese begroting voor 2019. Zij merken op dat dit de zesde en voorlaatste begroting is binnen het huidige MFK. De leden van de D66-fractie hebben enkele vragen.

De leden van de D66-fractie lezen dat betalingen in verschillende categorieën achterblijven, denk bijvoorbeeld aan het nabuurschapbeleid en het development cooperation instrument. Kan de Minister toelichten wat de oorzaken hiervan zijn: waarom blijven deze betalingen achter? Wat is op dit moment de stand van zaken met betrekking tot de besteding van deze gelden? Hoe kan tijdige implementatie gestimuleerd worden? Daarnaast valt op dat voor 2019 in de noodhulpreserve, het Globaliseringsfonds en het Solidariteitsfonds 577 miljoen euro is gereserveerd in vastleggingen en 412 miljoen euro in betalingen. Vanwaar deze marge onder het vastleggingenplafond, vragen de leden van de D66-fractie?

De aan het woord zijnde leden merken daarnaast op dat het Europees fonds voor asiel, migratie en integratie wordt versterkt. Zij lezen tevens dat het kabinet hecht aan een begroting die in staat is budgettair te reageren op onvoorziene omstandigheden. Op welke manier kan de begroting voor 2019 nog inspelen op wijzigingen in het Europees asielbeleid die wellicht in de loop van 2018 zullen volgen?

De leden van de D66-fractie merken op dat de pre-toetredingssteun aan Turkije gekort wordt met ruim 250 miljoen euro in 2019. Welk bedrag zal er nog resteren voor Turkije? Gaat dit direct naar de Turkse overheid? Gaat er ook geld direct naar het Turkse maatschappelijk middenveld en is de Minister bereid hiervoor binnen de Raad te pleiten?

De leden van de D66-fractie merken op dat de focus van het MFK 2014–2020 met name ligt op de prioriteiten van economische groei en werkgelegenheid. Zij verwelkomen de hogere bijdrage aan programma's voor onderzoek en innovatie. De leden van de D66-fractie zien echter ook een stijging in de Europese structuur- en investeringsfondsen. De algemene inzet van dit kabinet aangaande de Europese meerjarenbegroting is gericht op modernisering, vergroening en duurzaamheid. De aan het woord zijnde leden zouden graag zien dat de discretionaire keuzes die deze begroting voor 2019 biedt, ingevuld worden in het licht van de vergroeningsslag die plaats moet vinden. Kan de Minister zich hiervoor inzetten? Zo ja, hoe gaat hij dit doen? Zo nee, waarom niet?

Tot slot vragen de leden van de D66-fractie wat het kabinet gaat doen om de rechtmatigheid van de uitvoering van de Europese begroting weer verder te verhogen in alle EU-lidstaten.

II Reactie van de Minister